

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek, Zápolya-u. 1.,
hová a lap szellemirészét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Fleits Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-u. 1.
hová a hirdetések, az előfizet-
ések és a lap szétküldésére
vonalkozó felzárólatások inté-
zendők.

Telefon-szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPI LAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJNER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 K.
Félévre ——— 12 K.
Negyedévre ——— 6 K.
Egy hónapra ——— 2 K.
— Egyes szám ára 3 fillér. |

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtat-
nak el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.

Megjelenik vasár- és ünne-
pnapok kivételével mindennap
délután 5 órakor. ■■■■ ■■

Nagybecskerek, 1912.

XLI. évfolyam 231. szám.

Szerda, október 9.

A lelkiismeret szava.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, október 9.

A szövetségzett ellenzék utját kudarcok jelzik. Elvtelen hatalmi harcának nem képes megnyerni a közhangulatot. Az intelligens polgári elem nem hajlandó felülni üres szolámainak. A törvényhatóságok tovább is bizalmukról biztosítják a kormányt és a munkapártot. A bécsi delegációs kirándulás nevetségesbe fult. A tüntetések már nem sikerülnek, sőt már a népgyűlések is elvesztik vonzóerejüket.

Legutóbb két érzékeny csapás sújtotta le a koalíciót. Az egyik az, hogy Szombathely város diszpolgárává választotta Székely Ferenc igazságügyminisztert. Ez azért csapás a koalíciónak, mert meghazudtolta őt. Az igazságügyminiszter nemrég Szombathelyen járt. A koalíció ekkor azt hirdette, hogy Szombathely polgárai ellene tüntettek és Szombathely polgárai ime diszpolgárává avatták Székely Ferencet, hogy mellette tüntethessenek.

A másik csapás vasárnap érte az ellenzék vezéreit Kolozsvárt. Nagy garral népgyűlést hirdettek oda. Azt beszélték, hogy ott lesz egész Erdély és ott volt 800 szocialista, kétszáz egyetemi diák és ötszáz járókelő. Kolozsvár 70 ezer lakosából alig másfélezer. És egyetlen egy küldöttség. Nemcsak Erdély nem volt ott, de még Kolozsvár se volt ott. A moziban több ember volt aznap délután, mint Mátyás király terén.

Ez a jogos és indokolt részvétlenség, a közvéleménynek ez a hallgatóságos itélete rettenetesen lesújtotta a koalíció kolozsvári küldötteit. A népgyűlés rövid volt. A hangulat fagyos. A szónokok unalmasak. A beszédek laposak. Nem volt visszhang. Nem volt érdemes kiabálni. De a levertség és a megvertség egyenes kifejezései se maradtak el.

Gróf Apponyi Albert beszéde végén azt fejtegette, hogy ők megmaradnak a maguk elé tüzött uton, még ha a nép cserben hagyja is őket. Gróf Károlyi Mihály pedig egyenesen megjósolta, hogy „minket le fog törni az önkényuralom.” Hát nincs semmiféle önkényuralom, amely őket le-törné és nem hagyja őket cserben senki. Önmaguk törnek le magukat, amikor elvi törekvések nélkül pusztá személyi túlekedésre fordítják minden erejüket. És ők hagyják cserben nemzetüket, amikor komoly külpolitikai bonyodalmak idején megbénítják az országgyűlést csupán azért, mert azon a többség nem az övék.

A magyar nemzet csak igazságot szolgáltatott, amikor a paktumos elvöládás, a rossz kiegyezés, a kvótaemelés, a bankbotrány, a választójog kijátszása, a deficit, könnyelmű és bünyös gazdálkodás után elsöpörte a koalíciót. Ők most a nemzeten akarnak boszút állni, amiért joga és igaza szerint büntette őket. A nemzet pedig megmarad ítélete mellett. Sőt a koalíció újabb cselekedetei által még csak jobban megerősödik sujtó véleményében. Az ellenzéknek minden igyekezete kárba vész. Az országot megkárosi-

tani, tekintélyünket csorbitani, érdekeink kielégítését késleltetni talán tudja. De érzi már, hogy ezért újra könyörtelenül lakolni fog.

És ez az érzés lesújtja őt. Ez mégis csak megmozdítja végre-valahára a lelkiismeretét. Ezért panaszkodik cserbenhagyásról. Ezért jósol önmagának letűrést. Ezért hazudik kormányellenes tüntetést ott, ahol a kormány mellett tüntetnek. És ezért hazudtat önmagának ünneplést, sikert ott, ahol kudarc után kudarc csapott le reá.

Ezek a kolozsvári kifakadások jó jelek. Azt bizonyítják, hogy közeledik az önáltatás vége. Megszólal a lelkiismeret. Közeledik az a nap, amelyen a koalíció mégis csak be fogja látni, hogy tévedett, vagy vétkezett. És akkor talán mégis felülkerekedik a hazafias belátás jobb szelleme. Az a szellem, amelynek hatása alatt önkényt helyreállhat az a béke, melyet a kormány és a többség a nemzet iránt való kötelesség teljesítésében, különben harc árán is kénytelen lenne megteremteni.

A vármegye őszi rendes közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, okt. 9.

Torontál vármegye törvényhatósága ma délelőtt 10 órakor tartotta őszi rendes közgyűlést dr. Dellimanics Lajos főispán elnöklésével.

A kedvezőtlen időjárás a vidéki bizottsági tagok nagy részét visszatartotta az utazástól s így csak a közelebb lakó és

„TORONTÁL” tárcája.

Gentleman ur.

Szeretett. Megcsalták. Szeretett újra. Csalt ő s akkor örülten szerettek. Ját-szott. Veszített. Ujra játszott. Nyert és — rajta vesztett.

A klubból kizárták. Ez természetes. Ha rajtacsípték, nincs ott több helye. Miért nem volt ügyesebb. Hja, a játék nem szerelem, ámbar a szerelem játék. Itt úgy kell csalnod, hogy mindenkinek tudomása legyen róla és emelkedni fogsz hirnévben, tiszteletben és dicsőségben. Ám a játékban óvatos légy, mert itt nem ismernek tréfát. Csalj és csipjenek rajta, kidobnak a klubból s kaszinói fogalmak szerint holt ember vagy. Barátaid elnéz-nek fejed fölött, ha az utcán szembe ke-rülsz velük, barátinód elutazik, mire látogatásod idejét bejelentetted, háziasszo-nyod bezárja lakásod ajtaját és neked

nincs más előtted, mint browning, méreg, tör vagy kötél.

Gentleman ur helyesen okoskodott. Ugy történt minden, ahogyan a kubból hazamenet elgondolta. Tehát nincs más hátra, mint meghalni.

Gentleman ur végigment a Via Tole-don, templomok mellett, utcákon keresz-tül, míg végre a folyam partjához ért.

A víz sötétebb volt, mint az ég, pedig a mennyboltozaton is alig fényltek a csillagok. Éjfél után volt. A vizen fekete testek uszkáltak, ventató hajók lassu né-maságban. Jobbra tőle, messze távolban, a boltíves hidon is alig volt élet, ahol nap-pal a villamoskocsik, autók és fogatok ez-rei közlekednek, most csak nagynéha sik-lott át egy-egy gummikerekű kocsit, mely álmos kirándulókat hoz az olajfaligetek-ből vissza a városba.

A klubbokban még ilyenkor javában dolgozik a játékdüh. S a hid olyan, mint egy sötét ravatal, amelyen gázlámpák helyettesítik a viaszgyertyák fényét. A

klubtagok mindmegannyi sápadt arccal, mint halott lesik a kártyák lapjait: nyer-nek? veszítenek? És senkisémm beszél róla, aki elment közülük, mert ügyetlen volt, rajtavesztett és most meg kell halnia . . .

Valami fénysáv cikkázott szeme előtt. Csillag volt, mely lehullt a csillagtalan égből? Léptek nesze hallatszott. Cirkáló rendőrlégény jött a part mentén. Elment mellette és nem vette őt észre, ki egy sziklaromhoz támaszkodva állt. Szivarra gyújtott s ő ismét látta a fénysávot cik-kázni szeme előtt. Csak gyufafény volt. Zsebjeit tapogatta, szivartárcáját, üres volt megannyi. Egyetlen szivart, cigaret-tát nem bírt felfedezni. Itt a legfőbb ideje, hogy eldobja magától a sivár életét.

Óvatosnak kell lenni, hiszen a rendőr-legény még nem messze mehetett. A sziklával mellett fák állanak, melyeknek vastag ágai mélyen lehajolnak a víz fölé. Pompás fejesugrást lehet róla csinálni. De ha nem sikerül. A hidról mégis bizto-sabb a halál.

Eredeti Sack-féle ekék

Gyári árakban kaphatók:

1067—x.15

Braun Árminnál Nagybecskereken és fiókjánál Pancsován.

Állandóan raktáron: Kétvasu eke, gyári jel: Z. H. 6. R. és Z. H. 6. R. B. Háromvasu eke, gyári jel: E. H. 3.

a nagybecskereki bizottsági tagok jelentek meg a közgyűlésen.

A közgyűlésnek a vármegye jövő évi költségvetésén kívül, különben nagyobb fontosságú tárgya nem volt s így az ügyeket nagyobb érdeklődés nem kísérte.

Miután az elnök dr. Dellimanic Lajos főispán megnyitotta a közgyűlést,

a jövő évi költségvetést és a pótdát

ismertette dr. Vinczehid Ernő m. főjegyző. A költségvetést már bővebben ismertettük lapunkban s csak annyi változás történt, hogy a vármegye alispánja még 5000 koronát kér fölvetetni a költségvetésbe a közigazgatási továbbképzés céljaira.

A közgyűlés ehhez hozzájárul s a költségvetést egyhangulag magáévá teszi s egyben a jövő évi pótdátokat 6¹/₂ százalékban állapítja meg.

A vármegye pénzei.

Bemutatja a főjegyző a számvevőség előterjesztését a vármegye és árvapénzek elhelyezése dolgában. Az előterjesztés alapján a vármegyei pénzeket úgy mint eddig, a hat nagybecskereki pénztintézetnél, az árvapénzek 25%-át a központi hitelszövetkezethoz, 45-50%-át a nagybecskereki pénztintézeteknél, a többit 25 vármegyei vidéki takarékpénztárnál helyezik el, amelyek közé az idén fölveszik a zombolyai takarékpénztárt és hitelegyletet is.

Nagybecskerek kerületi beosztása.

Nagybecskerek város képviselőtestülete elhatározta, hogy az eddigi IX kerület helyett három kerületre osztja be a várost. A képviselőtestületnek ezt a határozatát a közgyűlés jóváhagyja.

A Nagybecskerek—titeli vasut.

Jagodics János azt a kérést intézte a vármegyéhez, hogy a tervezett Torontál-vásárhely—oppovai vasutvonal építéséhez járuljon hozzá 100 ezer koronával.

Az állandó választmány javaslatára a közgyűlés elutasítja a kérést, egyben azonban elhatározza a törvényhatóság, hogy föliratot intéz a kereskedelmi miniszterhez, hogy a Títel—pancsovai vasuti összeköttetéshez csak azzal a feltétellel járuljon hozzá, ha a Títelből kiinduló vonat Torontál-vásárhelyről belefut a helyi-érdekű vasut hálózatába.

A többi ügyek.

Szabolcs vármegye határozatát, hogy a külföldön tartózkodó magyar állampolgárok lakóhelye kötelezőleg nyilvántartassék, a törvényhatóság partolja s ha-

Gentleman ur kis kerülőt téve, a hidhoz igyekezett. Éber hidőrök aludták édes álmukat, észrevétlenül osonhatott el mellettük. Az éjszakai város legnéptelenebb részében állt a hid, amelyen ez órában mintha megszűnt volna minden közlekedés.

A távol sötét égre lerajzolódott a dómnak elmosódó szilhuettje, tornyában megkondult az óraütés . . . Egy, kettő . . . Megborzongott. Még nem ért a hid közepére. Pár lépés csupán és vége a haláltutnak. Mindennek vége. Az egész nem nagy ügy.

Rosszul jászott, tehát jól kell meghalnia. Gavallérosan, fessen. Puha kalapját gyönyörűen ivelt mozdulattal megemeli a város felé, elköszönni az élettől és . . .

A hid közepére ért.

Senki, senki sem jött szemben vele. Mögötte sem hallatszottak léptek nesze.

— Addió Itália —

— Bonné sera signore . . .

Az ördögbe is, ki suttog mellette.

— Uram — ön — szintén?

— Igenis asszonyom, — felelte udvariasan, mikor megértette a szituációt.

A kialudt gázlámpa vasoszlopához simulva, sötéthez szokott szemé egy halvány, kétségbeesett, fáradt arcú hölgyet pillantott meg.

— Ön is asszonyom?

— Igenis uram, — felelte zokogva a nő. — Az élet megölt, temetkezniem kell. Mindenki elhagyott, csak a bánat maradt mellettem, azt pedig én hagyom el.

sonló értelemben felir a belügyminiszterhez.

Elhatározza a közgyűlés, hogy a vármegyei jegyzők gyermekei számára létesítendő internátusban egy 600 koronás alapítványi helyet létesít.

Demkó István előadó ismertette a csávosi Temes-híd ügyét s a törvényhatóság kimondotta, hogy a Módos—dettai uton levő törvényhatósági csávosi Temes-híd végleges szerkezettel fölépíti és utasítja az alispánt, hogy a pénzvizonyok kedvezőbbre fordultával egy 500 ezer koronás kölcsön fölveteléről gondoskodjék s ennek annuitásának fedezetére az 1914. évi uti költségvetésbe megfelelő összeget állítson be s egyben annakidején a hid fölépítéséről gondoskodjék.

Bejelentette továbbá az alispánt, hogy a Nagybecskerek—Perlasz—titeli törvényhatósági utat július 27-ikén a kereskedelmi miniszternek állami kezelésbe átadta.

Kimondotta azonkívül a törvényhatóság, hogy a Nagybecskerek—zombolyai utvonalnak Ittvárnok—zombolyai részét törvényhatósági kezelésbe veszi.

A többi hátralevő kisebb ügyet vita nélkül az állandó választmány javaslata értelmében intézték el s ezzel a közgyűlés 11 órakor véget ért.

HIREK.

— **Ebéd a főispánnál.** A tegnapi számonkérő tisztizék alkalmából dr. Dellimanic Lajos főispán és neje ebédet adtak, amelyen a házigazdán és nejen kívül a következők vettek részt: Jankó Ágoston udv. tan. alispán, dr. Vinczehid Ernő m. főjegyző, Főris József, dr. Gyertyánffy Jenő, Hertelendy Ferenc, dr. Mihálovits István, Steinbach Antal és ifj. Tullies György szolgabírák, továbbá dr. Perisics Zoltán és Mainszky Lukács polgármesterek, Kajtár Jenő és Reitter Oszkár rendőrkapitányok és Kéler Béla dr. főispáni titkár.

— **Változások a csanádi klerusban.** A megyés püspök kinevezte Hodács Ágost szegedrókusú káplánt Kisiratosra plébánosnak. Segédlelkészeknek disponáltattak: Bíró Kerubin Kiszomborról Szegedrókusra, Kiszomborra Rab Károly ujmisés és temesvár-erzsébetvárosi új hitoktató dr. Hrusztek Andor lett.

— **Utóállítás.** Szombaton, 12-ikén utóállítás lesz a Rezső-laktanyában. Az utóállítás délelőtt 9 órakor kezdődik.

— **Megyebizottsági tagválasztások.** A zichyfalvai, csenei, perlaszi, nagytárnoki, óécskai, felsőeleméri, németszentmiklósi, nagyszentpéteri, tiszaszentmiklósi, nagykömlői és gyálai kerületben, elhalálozás,

— Helyesen asszonyom, de siessünk, mert ritka alkalom kínálkozik most hozzá. Nincs sok vesztegetni való időnk. A rendőregény minden percen ideérhet. S az örök felebredhetnek. Utóvégre jöhet is valaki. Nos?

A hölgy habozott. Gentleman ur felémelte a hid karfájára. — Nos?

A hölgy igent intett. Gentleman ur átölelte. — Megengedi, hogy idegen létemre?

A hölgy behunyta szemét. Gentleman ur erősen szorította a hid karfájához erősitett lámpaoszlopot. — Nos?

— Ötvenezer líráról szóló csekkönyvem retikülöm belső rekeszében van. Elfeledektem pár sort hátrahagyni, azé legyen, ki illően eltemeti holttestemet. Nekem az már mi örömet sem szerez, mást tán még boldoggá tehet.

— Ötvenezer . . . mást . . . de menyire! Oh asszonyom, — rebegte Gentleman ur, miközben óvatosan lekuszott a hid karfájáról, oh asszonyom, mily nagy-lelkű ön. Menjen, menjen, ily finom lélek nem is való e földre. Isten önnel. Nyugodjék békén. Szébb temetést senki sem adhatna önnek. Az egész néma kristályfolyó az öné. Addió!

A víz csobbant, valami sötét tárgy még egyszer felbukott színén, aztán eltűnt, mikén Gentleman ur is, ki sietve loholt a város felé a Lage Maggiore pályaudvarhoz, hogy jókor elérje még a hajnalban induló expresszvonatot.

M. Silmann.

elköltözés és lemondás folytán egy-egy megyebizottsági tagság megüresedett. A megüresedett bizottsági tagságokra a vármegye mai közgyűlése október 29-ikét tűzte ki választási határidőül s egyben kiküldötte a választási elnököket.

— **Mükedvelői előadás.** A Törökkanizsa—józseffalvai iparos és kereskedőifjak önképző köre október hó 13-ikán a Gubás-féle vendéglő összes termeiben szini előadással egybekötött zártkörű táncestélyt rendez. Ez alkalommal a mükedvelők „A páholy“ című bohózatot adják elő, melyben a következők szerepelnek: Horváth József, Dávid Boriska, Gubás Veronka, Pleskó Lujzika, Szögi György, Pleskó Mariska, Gubás István, Spag Géza, Szögi István, Jancsity János, Prágai Irénke, Holzer Mariska, Danics Pál, Juhász Pá, Sóti József.

— **Menek a bulgárok és a szerbek.** Temesvárról jelentik: Érdekes képet nyújtott tegnap reggel a józsefvárosi pályaudvar. Az álmos utasok, akik egész éjjel a fülkében aludtak s Temesvárnál ébredtek fel, ijedten ugráltak fel helyeikről, mert azt hitték, hogy a vonat levitte őket valamelyik szerbiai, vagy bulgáriai állomásra. Sok száz bulgár és szerb fiatalember, diák, idősebb paraszt tartotta megszállva a pályaudvar peronját, amely teljesen hasonlított egy mozgósítás előtt álló balkáni ország vasuti állomásához. Ugy áll a dolog, hogy ezek a bulgárok és szerbiánusok, diákok, a boza-árusok és alavieskakészítők a haretérre mennek. Több mint ezer bulgár és szerb hadköteles gyűlt össze a temesvári vasuti állomáson. Az ország minden részéből jöttek, hogy innen aztán együttesen siessenek a háboruba.

— **Rejtélyes lövés.** Tegnap este különös eset történt a Fő-utcán. Ugy 6 óra tájban, a legnépesebb korzó idején, egy ismeretlen ember az utca tulsó oldaláról az Eisenstädter-cégnak nagy, ujonnan készült kirakatába lőtt. A dologban legérdekesebb az, hogy a lövöldözöt senki sem látta, a lövést is csak kevesen hallották. Sőt az sem tudják megállapítani, hogy revolverből lőtt-e az illető, vagy gummi-puskából kilőtt kavicsesal tört-e be a kirakatot. A kirakat ablaküvegjén azonban teljesen szabályos köralakú luk van, mely alatt az üveg ferdén, hosszan megrepedt. Érdekes továbbá, hogy az a bizonyos valami, amit kilőttek, a kirakatnak az üzletbe nyíló ablakát már nem is érintette. Továbbá magában a kirakatban sem tett kárt az ott kiállított áruk között és nyomát sem találják a golyónak vagy kavicsnak. Növeli a föltevés bonyolódását még az is, hogy egy arra korzózó ur azt állítja, hogy a lövés tényleg a tulsó oldalról jött, mert közvetlenül a füle mellett hallott egy golyófütyüléshez hasonló zugást. De azt ő sem tudja biztosan megállapítani, hogy golyó volt-e vagy kő, mert csak az erős zugást hallotta s utána mindjárt az ablaküveg átlukasztásakor elhangzott koppanást. Szóval csupa rejtély a dolog s most a rendőrség nagyban nyomoz, hogy világosságot derítsen a különös és rejtélyes dologba.

— **Hamis marhajárlatok.** Veszedelmes lótolvajbanda került most hurokra.

Elsőrangú kartelen kívül álló
biztosító intézet,
mely minden ágazatot kultivál,

Nagybecskereken főügynökséget kíván létesíteni.

Részletes ajánlatok „Sürgős“ jel-
igére Temesvár, postafiók 5. kéretnek.

Hetek óta nyomoz a délvidéki csendőrség több lólopás ügyében, melyek tettéseit most sikerült elfogni. Csosza János, Zsebelyán István, Gruja Miklós és Kozsokár Péter bégaszentmihályi román parasztok követték el a lótolvajlások Bócz-Branku Sándor temesvári cigány segítségével. A parasztok a lovakat ellopták, Bócz Sándor meg a marhaleveleket szállította nekik s ezek segítségével tovább tudták adni az idegen lovakat. A veszedelmes bandát tegnap vitték Temesvárra a királyi ügyészséghez. Fehér Antal központi vizsgálóbíró hallgatta ki a tolvajokat, akik bevallották a lopásokat s elmondották, hogy Bócz-Branku Sándor egyenként harminc koronáért szállította a szabályszerűen kitöltött marhaleveleket. Bócz Sándor tagadta a neki imputált cselekedet elkövetését s ártatlanságát hangoztatta. A nyomozás most abban az irányban folyik, hogy a Bócz cigány kitől szerezte a marhaleveleket?

— **A nagybecskereki országos vásár.** Holnap, október 10-ikén, esütőtökön kezdődik a nagybecskereki őszi országos vásár, amely rendes körülmények között a legmozgalmasabb vásárok közé tartozik. A vásár holnap a szarvasmarha, sertés,

juh felhajtásával kezdődik s szabályszerű járattal minden állat felhajtható.

Színház, irodalom.

Heti műsor:

Okt. 9. Szerda: Nincs tovább. (Ujdonság.)
Okt. 10. Csütörtök: Bőregér.
Okt. 11. Péntek: Koldusdiák.
Okt. 12. Szombat: Limonádé ezredes. (Ujdonság.)
Okt. 13. Vasárnap d. u.: Cigányszerelem.
— Este: Limonádé ezredes.

** Az ezred apja című érdekes bohózatot adta tegnap a színház a zsúfolt színház közönsége ezuttal is jól mulatott a válogatott bolondságokon. A szereplők mind nagy tetszés mellett játszottak s különösen Kiss Cecil és Váradi Izsó pompás táncai ragadták el a közönséget. Kivülük azonban egyformán jók voltak: Ungvári, Vándory, Halmai, Rónai, Szász Anna, Ligeti Angéla és Károlyi Ibolyka.

Kitört a háború.

Montenegró hadat üzent Törökországnak. — Az első ütközet — A szófia-i török követ elutazott. — Riadalom a tőzsdén.

Budapest, okt. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A már hetek óta húzódozó balkáni háborús veszedelem kifejlődött s elkövetkezett a végzetes lépés: a hadüzenet. A szerencsétlen balkáni államok annyira belelovalták magukat a háború gondolatába, hogy visszalépni már nem tudtak vagy nem akartak s így a Balkánon fölrobban az első tüzesóva. Meglepetésszerűen történt a mai fordulat, mert még a legrosszabb esetben is néhány napra számították a háború kitörésének időpontját s tegnap egyszerre lépett fel a döntő elhatározással Montenegró, mikor konstantinápolyi ügyvivője utján megüzente a portának a háborút. Minden valószínűség szerint a balkáni államok közös megállapodása alapján lépett fel elsőnek Montenegró, akit azután most egymásután követnek a hadüzenettel a többi balkáni államok.

A balkáni háborús veszedelem végzetes fordulatáról a következő jelentések érkeztek.

Montenegró hadat üzent Törökországnak.

Budapest, okt. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból sürgönyzik: **Montenegró itteni ügyvivője, Planenac, tegnap délben átnyújtotta a portának Montenegró hadüzenetét tartalmazó jegyzékét.**

A jegyzék kifejti, hogy miután Törökország nem teljesítette Montenegró óhajait s nem akarta a vitás kérdéseket kielégítően rendezni, Montenegró kényszerülve van, hogy fegyveres erővel védje meg igazát.

A montenegrói követ a jegyzék átnyújtása után leszedette Montenegró címerét a követség épületéről és azonnal elutazott Konstantinápolyból.

Ugyanekkor Cettinjében kiadták a török követnek az utlevélét s megfelelő kísérettel az osztrák határra kísérték.

Montenegró hadüzenete nagy izgalmat keltett úgy Bécsben mint Berlinben és Szentpétervárott. Az a vélemény, hogy Montenegró a többi Balkán-államok tudtával üzent meg a háborút s azért választották őt elsőnek és tegnapi napot a hadüzenetre, mert tegnap volt Nikita királynak 71-ik születésnapja.

Bécsi diplomáciai körök értesülése szerint **holnap Görögország, pénteken Bulgária és szombaton Szerbia üzeni meg a háborút Törökországnak.**

Konstantinápolyi táviratok szerint, ott a hadüzenet óriási örömet és lelkesedést keltett. Tegnap egész délután nagy tömegek hullámozgáltak az utcán, viharosan éltették a háborút s nagy tüntetést rendeztek a szultán palotája előtt.

Az első ütközet.

Budapest, okt. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsbe érkezett táviratok szerint **a montenegrói katonaság ma reggel Beranénál átlépte a török határt s megtámadta a török katonaságot. A két fél között véres csata folyik. Az ütközet még tart.**

Berane közvetlenül a montenegrói határszélen, a novibazári szandzsákban a Lim-folyó partján fekszik, a Lim-folyónak Montenegró felé eső partján.

Ugyanez a jelentés mondja, hogy 4000 albán tart Montenegró felé, hogy behatoljon Montenegróba a montenegróiak ellen.

A szófia-i török követ elutazott.

Budapest, okt. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, odaérkezett távirat szerint a szófia-i török követ ma elutazott Bulgáriából.

Szerbiából. — Már késő...

Budapest, okt. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, a nagyhatalmak követei tegnap délután adták át Pasics miniszterelnöknek a nagyhatalmak jegyzékét. A jegyzék átadásakor Pasics miniszterelnök ezeket mondotta:

— Tudomásul veszem a jegyzéket, de már késő...

Belgrádban különben roppant lelkes a hangulat és nagyon biznak a hadseregben. Azt mondják, 400.000 jól felfegyverezett és ellátott emberük van.

Riadalom a tőzsdén.

Budapest, okt. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A budapesti tőzsdén nagy riadalmat keltett Montenegró hadüzenete. A gabonatőzsdén 25—30 fillérrel emelkedett, míg az értéktőzsdén az árak 8—10 koronával estek. Délben a vezetőértékek árfolyama a következő: Magyar

Hitel 804.50, Osztrák Hitel 620, Koronajáradék 84.30, Jelzálog Hitelbank 433, Leszámitoló bank 509, Hazai bank 286, Magyar Bank 578, Rimamurányi 736, Salgótarjáni 753.

A rendkívüli hadügyi hitel.

Budapest, okt. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Berchtold grófnak a delegáció tagjai tiszteletére tegnap este adott vacsorája után közös miniszteri tanácskozás volt. A tanácskozás éjjeli 2 óra 20 percig tartott. Utána kommunikét adtak ki, amely azonban csak annyit tartalmazott, hogy a tanácskozást ma délután folytatják. Azt mondják, hogy Teleszky magyar és Zaleszky osztrák pénzügyminiszter bejelentették lemondásukat. Ezt a hírt azonban megcáfolták. A kiszivárgott hírek szerint, Lukács miniszterelnök és Teleszky pénzügyminiszter csak a feltétlenül sürgős és szükséges hitelhez hajlandók hozzájárulni.

Teleszky János pénzügyminiszter ma délelőtt Bécsben egy újságíró előtt a következőképpen nyilatkozott a kérdéssel:

— Ma még semmi pozitívum nincs, mert még magunk sem tudjuk, mit határozzunk. Mielőtt délután a közös minisztertanács megkezdje tanácskozásait, meg fogjuk egymás közt tárgyalni a kérdést s remélem, hogy ma egészen és megnyugtatólag oldjuk meg a súlyos kérdést. Bevallom, hogy nagyon nehéz a helyzet, mert bizonyos szükségletek elől nem tudunk elzárkózni. Bár kétségtelen, hogy ennek terhét nehezen vállaljuk, de végre is, amennyi okvetlen kell, annyit nem utasíthatunk vissza.

Mint Bécsből sürgönyzik, Teleszky pénzügyminiszter ma sürgönyileg Bécsbe hívatta Ullmann Adolfot, a Hitel Bank igazgatóját és a Rothschild-csoport budapesti megbízottját. Ullmann bécsi útja a hitelügylettel van összefüggésben.

Az olasz-török béke.

Budapest, okt. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Rómából sürgönyzik, az olasz-török békeszerződést a hét végén írják alá.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (októberre)	11.49	—
Buza (áprilisra)	11.98	—
Rozs (októberre)	9.89	—
Rozs (áprilisra)	10.30	—
Zab (októberre)	12.10	—
Zab áprilisra)	11.29	—
Tengeri (májusra)	8.01	—

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Petz Antal

uridivat áruhaza

Nagybecskerek.

Kobrák-cipő és tennisz-cikkek raktára

Telefon 88

Telefon 88

Tulhalmozott raktár miatt mélyen leszállított árakon ajánlok:

**Női ruhadiszeket,
kész bluzokat,
szallagokat,
csipkéket,
férflingeket,
férflí- és nőlcipőket,
ugyszintén férfikalap ujdonságokat.**

1037—50.20

Egy jóforgalmu
vegyeskereskedés
bőven ellátva árukkal,
pálinka kiméréssel —
azonnal eladó.

Tudakozódni lehet
Deutsch Márton fűszerkereskedésében
Nagybecskerek, Gabona-tér.
1166—1.1

**Ismét megnyílt az
Ényveshát**

régi helyén, a Közgazdasági bank épüle-
tében, Daun vaskereskedésével szemben.

- 12 drb kiskép . . . 70 fillér.
- 12 drb térdkép . . . 120 fillér.
- 6 drb levelezőlap 150 fillér.
- 6 drb vizítkép . . . 170 fillér.

Mivel a fényképezés villanyvilágítás
mellett történik, felvételek ugy este,
mint borult időben eszközölhetnek.

A képek harmadnap átvehetők.
1164—20.1

Órajavitások három évi jótállás mellett

Van szerencsém a n. é. közön-
ség szives tudomására adni, hogy
helyben a Hunyadi-utcában 22 év
óta fennálló **Grünzweig H. cég** ék-
szer üzletét megvettem és azt

Grünzweig H. utóda
Schwáb Albert
törv. bej. cég alatt tovább vezetem.

Dus raktárt tartok mindenféle ék-
szerek és órákban a legegyszerűbb-
től a legfinomabb kivitelig.

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

A n. é. közönység szives pártfogását
kérve kiváló tisztelettel

Grünzweig H. utóda
SCHWÁB ALBERT,
órás és ékszerész NAGYBECSKEREK.

Ekszerjavítások pontos kivitelben

Órajavitások három évi jótállás mellett
905 30.21

Jutányos áron eladó

az Uri-utcában levő

270/17. sz. ház.

Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál.
1148—14.3

**Rövid- és rőfös-
kereskedésemet**

más vállalat miatt

átadom.

Évi forgalom 50.000 kor.
Az átvételhez elegendő
10—12000 korona.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.
1157—3.2

Riessner-kályhák,

a világ legjobb és használatban legtakarókosabb
folytonégői.

Egyszerű szempontról a
legideálisabb rendszer.

Egyszeri betüzeléssel
egész télen ég, mi által a sok
fáradtsággal és költség-
gel járó mindennapi be-
tüzelés megtakaríthatik.

Látható tűz. Eredeti biztonsági
szabályozó.

Gázolás vagy robbanás telje-
sen kizárva, ellenben min-
dig egyenletes és egész-
séges melegség, külö-
nösen a szoba alsó lég-
rétegeiben is.

Egyedüli elárúsítás
Nagybecskerek
és vidéke részére:

Boleszny Antal vaskereskedésében
Hunyadi-utca 676 37. 1120—40.35

Szeged—nagykikinda—nagybecskerek egyessült h. é. vasut. — Érvényes 1912. október hó 1-től.

Oda.								Szeged—Karlova—Nagybecskerek.								Vissza.			
Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.		
4708	4710	4712	4702	4714	4706	4704	194.	4707	4701	4709	4711	4703	4715	4717	4713	4711	4717		
I-III.	I-III.	II-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.		I-III.	I-III.	I-III.	II-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.		
805	1015	—	810	840	—	240	ind. Budapest nyugoti pályaudvar (191)	405	123	715	745	635	1100	—	—	—	715		
94	—	426	748	905	—	155	„ Temesvár-Józsefváros (191)	1283	158	616	606	616	822	526	—	—	526		
1222	—	820	1108	—	—	445	„ Szeged Rókus (193)	802	1036	217	217	329	629	242	—	—	242		
155	457	956	1150	227	—	622	ind. Szeged x (191, 193)	720	941	1200	104	254	557	1234	—	—	1234		
*200	503	*1001	—	*233	—	—	ind. Ujszeged	*715	—	*1155	*1259	—	*552	*1229	—	—	*1229		
208	511	1009	1210	240	—	632	érk. Szőregh (191)	706	929	1146	1249	242	543	1220	—	—	1220		
209	512	1010	1201	242	—	633	ind. { Szőregh (191) . . . . . } érk.	705	928	1139	1248	241	542	1219	—	—	1219		
216	520	*1016	—	250	—	*639	↑ Oszentiván-Ujszentiván	658	—	1132	*1242	—	535	1212	—	—	1212		
*222	*525	*1021	—	*256	—	*644	↑ Vedresháza 3. sz. őrház	*651	—	*1125	*1237	—	*528	*1205	—	—	*1205		
229	534	*1027	—	304	—	*650	↑ Gyála	644	—	1118	*1231	—	521	1158	—	—	1158		
236	541	1033	—	312	—	656	↑ Ókeresztur	637	—	1111	1225	—	514	1151	—	—	1151		
—	*551	*1042	—	*323	—	*705	↑ Kupuszina	*626	—	*1100	*1209	—	503	—	—	—	—		
303	610	1058	1244	343	—	717	↑ Törökkanizsa	617	855	1051	1201	208	453	1131	—	—	1131		
316	624	*1110	—	358	—	*728	↑ Szanád	556	—	1030	*1141	—	430	1106	—	—	1106		
326	634	1118	103	420	—	737	↑ Csóka	546	832	1021	1132	145	420	1054	—	—	1054		
339	647	érk.	—	433	—	748	↑ Tiszaszentmiklós	533	—	1008	—	—	407	1039	—	—	1039		
*346	*654	—	—	*440	—	*754	↑ *17. sz. őrház	*525	—	*1010	—	—	*359	*1031	—	—	*1031		
354	703	—	*123	449	—	802	↑ Padé	517	*812	952	—	124	351	1023	—	—	1023		
*408	718	—	—	504	—	*813	↑ Esztermajor	502	—	937	—	—	336	1006	—	—	1006		
419	729	—	—	515	—	823	↑ Bocvár	451	—	927	—	—	325	952	—	—	952		
429	739	—	149	525	—	831	érk. Karlova x (201)	440	746	913	—	1252	314	940	—	—	940		
545	833	—	401	—	—	1031	érk. Nagyikinda (201)	355	636	—	—	1140	211	720	—	—	720		
355	636	—	1140	215	720	—	ind. Nagyikinda (201)	—	832	—	Szv. 4713 I-III. 140	140	44	1031	—	—	1031		
439	752	—	154	535	800	—	ind. Karlova x (201)	—	741	906	1142	1247	300	915	—	—	915		
448	801	—	—	544	—	—	↑ Beodra	—	—	858	1134	—	252	905	—	—	905		
*457	*810	—	—	*553	—	—	↑ Vinczeér	—	—	*849	1125	—	243	*855	—	—	*855		
521	834	—	227	617	833	—	↑ Törökbecse-Aracs	—	713	830	1105	1219	223	836	—	—	836		
537	851	—	—	634	—	—	↑ Kumán	—	—	804	1044	—	201	811	—	—	811		
551	905	—	251	648	857	—	↑ Melencze (Ruszandafürdő)	—	646	751	1031	1152	148	758	—	—	758		
606	920	—	313	703	*909	—	↑ Alsóelemér	—	*633	735	1015	*1139	132	742	—	—	742		
620	934	—	315	717	921	—	érk. Nagybecskerek x (210, 217)	—	621	720	1030	1127	117	727	—	—	727		
1209	—	—	—	1051	—	—	érk. Pancsova (210)	—	—	—	510	510	—	317	—	—	317		

Oda.						Nagykikinda—Karlova.						Vissza.			
Vv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Vv.	Vv.	Vv.	Vv.
4812	4802	4804	4806	4808	201.	4801	4803	4805	4807	4811	4813	4811	4811	4811	4811
I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
85	1015	—	810	241	ind. Budapest nyugoti p. u. (191)	125	405	125	743	635	—	715	—	—	—
—	—	436	901	1258	ind. Temesvár-Józsefváros (191)	786	—	1233	606	616	—	—	—	—	—
355	636	1140	215	720	ind. Nagyikinda x (179, 191, 197)	645	833	140	404	1031	—	—	—	—	—
418	658	1200	235	740	„ Váalom	525	813	120	344	1008	—	—	—	—	—
434	713	1214	249	755	érk. Karlova x (194)	510	758	105	329	953	—	—	—	—	—
720	941	214	557	1234	érk. Szeged (194)	155	47	—	1110	622	—	—	—	—	—
620	934	315	717	921	érk. Nagybecskerek (194)	—	621	1000	117	777	—	—	—	—	—
1209	—	—	1051	—	érk. Pancsova (194, 210)	—	—	510	—	317	—	—	—	—	—